

PRORAČUN EU-a ZA BUDUĆNOST

#EUBudget #FutureofEurope

9. listopada 2019.

FINANCIRANJE PRORAČUNA EU-a

Financiranje sljedećeg višegodišnjeg finansijskog okvira mora se reformirati i modernizirati. Europski je potreban jednostavniji, transparentniji i pravedniji sustav koji je bolje usklađen s ciljevima politike EU-a. Komisija je predložila alternativne izvore prihoda (npr. prihode od sustava trgovanja emisijama) ili doprinose koji se temelje na nerecikliranoj plastici. Oni su izravno povezani s prioritetima politike EU-a i omogućiti će smanjenje nacionalnih doprinosa na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND), koji je primarni izvor prihoda za proračun EU-a.

DOPRINOSI DRŽAVA ČLANICA PRORAČUNU EU-a: POVEĆANJE U SKLADU S GOSPODARSKIM KRETANJIMA

Prema prijedlogu Komisije, iz proračuna Unije za razdoblje 2021.–2027. uložit će se 1 279 milijardi eura (1,114 % BND-a EU-27). Doprinos svake države članice izračunat će se na temelju iznosa koji EU svake godine mora platiti korisnicima proračuna EU-a i nakon što se oduzmu prihodi iz drugih izvora, kao što su carine i novčane kazne, do ukupnog iznosa od 1 246 milijardi eura (ili 1,08 % BND-a EU-27).

Kada se usporede finansijski okviri, nacionalni doprinosi povećavaju se s inflacijom i gospodarskim rastom, što je slučaj i s nacionalnim proračunima. Međutim, za razliku od nacionalnih proračuna, finansijski okvir EU-a proteže se na sedmogodišnje razdoblje, zbog čega se ta povećanja dugoročno čine izraženijima.

Kada se uspoređuju dva finansijska okvira, treba imati na umu da oni zajedno obuhvaćaju 14 godina inflacije i gospodarskog rasta. Stoga bi izravna usporedba dala pogrešne rezultate. Ako se promatraju samo završne godine dvaju okvira (2020. i 2027.), **nacionalni doprinosi svih država članica zajedno povećali bi se za trećinu:**

- **najveći dio povećanja posljedica je inflacije i realnog rasta** (kao što je slučaj i s povećanjima nacionalnih proračuna);
- **oko 1/8 posljedica je Brexit-a,** a
- **samo oko 25 % povećanja proizlazi iz predloženog većeg ulaganja u istraživanja, digitalizaciju, klimatska pitanja, migracije, obranu i druga ključna prioriteta područja koja dobivaju dodatna sredstva.**

Pokretači promjena nacionalnih doprinosa u 2027. u odnosu na 2020.

(% ukupnih promjena)

Ilustrativni prikaz koji se temelji na procjenama iz prijedloga Komisije za višegodišnji finansijski okvir za razdoblje 2021.–2027., nacrta proračuna za 2020. i proljetne gospodarske prognoze 2019.

NACIONALNI DOPRINOSI: RAZLIKE MEĐU DRŽAVAMA ČLANICAMA

SADAŠNJI SUSTAV: NEURAVNOTEŽENA RASPODJELA FINANCIJSKIH UDJELA MEĐU DRŽAVAMA ČLANICAMA

U današnjem sustavu neke države članice zbog povijesnih razloga dobivaju popuste na doprinose odnosno rabate. Međutim, tim se rabatima narušava postojeći sustav financiranja EU-a jer države članice koje ostvaruju korist od rabata pridonose proračunu EU-a manjim udjelom u odnosu na druge države članice.

Trenutačno je pet država članica s najnižim doprinosom izraženim kao postotak njihova BND-a (Danska, Njemačka, Nizozemska, Austrija i Švedska) među prvih osam zemalja EU-a po kriteriju relativnog blagostanja. Tih pet država članica istodobno ima koristi od rabata na njihov doprinos proračunu EU-a.

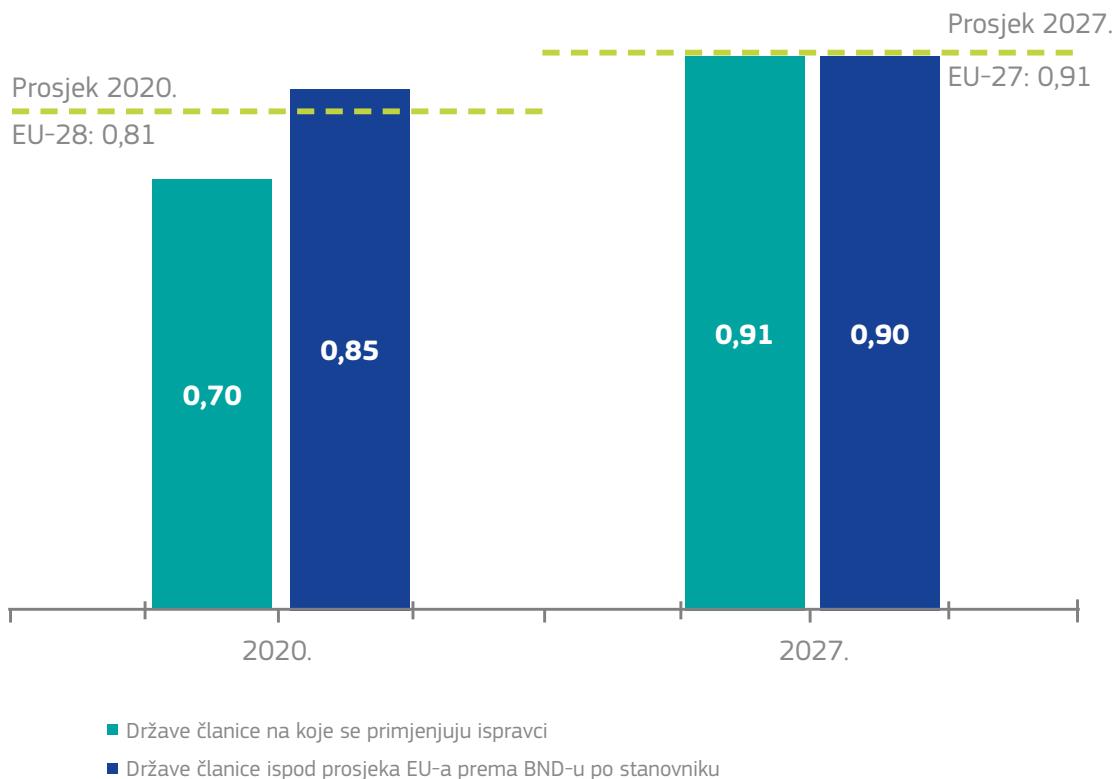
S druge strane, sve države članice ispodprosječnog blagostanja daju iznadprosječan doprinos proračunu EU-a prema kriteriju udjela u njihovu BND-u, unatoč slabijoj sposobnosti doprinosa. Jednostavno rečeno: najbogatije države članice plaćaju najmanje, dok najsiromašniji plaćaju nerazmjerne visoke iznose.

VFO 2021.-2027.: POJEDNOSTAVNjenje i REFORMA SUSTAVA PRIHODA UZ POSTUPNO UKIDANJE RABATA KAKO BI SE OSIGURALA VEĆA PRAVEDNOST ZA SVE

Povlačenjem Ujedinjene Kraljevine okončat će se rabat koji se primjenjuje na nju. Svi drugi ispravci automatski će isteći 2020. To je jedinstvena prilika za pojednostavljenje i reformu sustava prihoda.

Ukidanje svih ispravaka na prihodovnoj strani trebalo bi biti dio pravednog i uravnoteženog proračunskog paketa. Nacionalni doprinosi u odnosu na bogatstvo država članica postupno će se približiti tijekom navedenog razdoblja, u skladu s postupnim ukidanjem rabata, kako bi se do 2027. postigla uravnoteženija raspodjela.

Nacionalni doprinosi kao postotak BND-a

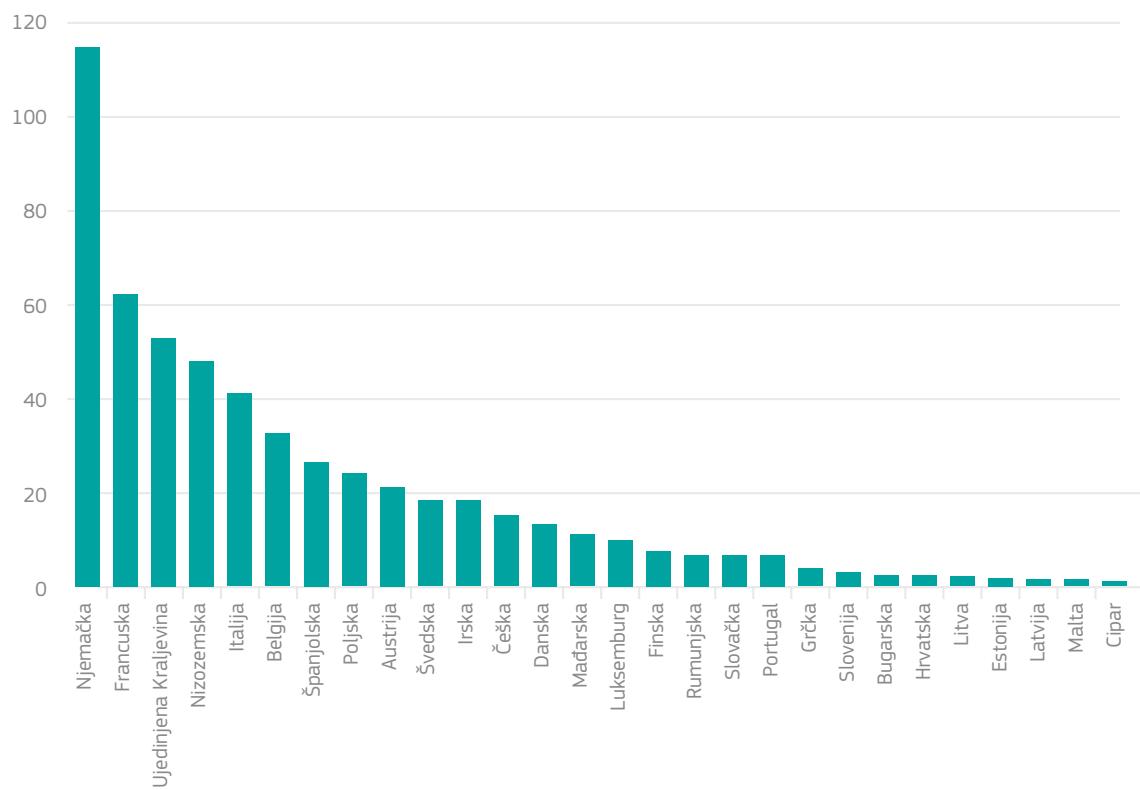

PRORAČUNSKA SALDA – ZASTARJELI KONCEPT

Koristi od članstva u Uniji daleko nadilaze iznos proračunskih primitaka. Zbog toga uski pristup koji se temelji na „neto saldu” pati od ozbiljnih nedostataka. U proračunskim saldima vidljiva je, nakon niza statističkih prilagodbi, samo razlika između doprinosa države članice proračunu EU-a i novca koji dobivaju korisnici registrirani u toj zemlji. Taj statistički konstrukt nije relevantan pokazatelj za utvrđivanje nacionalnih doprinosa s obzirom na strukturu sadašnjeg proračuna u kojem se sve veći udio sredstava dodjeljuje za europska javna dobra. Konceptom proračunskog salda ne mogu se mjeriti koristi koje države članice EU-a imaju od sudjelovanja u jedinstvenom tržištu te od zajedničkog djelovanja u vezi s izazovima migracija, borbom protiv terorizma i klimatskim promjenama. Osim toga, njime se ne mijere ni poslovne prilike koje poduzećima diljem Unije pruža kohezijska politika, glavna investicijska politika EU-a. EU znatno doprinosi gospodarstvima svojih država članica, što se u potpunosti zanemaruje u tim izračunima.

Na primjer, jedinstveno tržište ima znatan i izravan pozitivan učinak na zapošljavanje i rast, a s tim povezane koristi procjenjuju se na 10 % BND-a, što je barem deset puta veći iznos od doprinosa država članica proračunu.

Prednosti integracije jedinstvenog tržišta
Povećanje prihoda (u milijardama €, početna godina 2014.)

Izvor: Gabriel Felbermayr, Jasmin Gröschl, Inga Heiland (2018.), „Dezintegracija Europe u okviru novog kvantitativnog modela trgovine”, ifo, Radni dokument br. 250. Grafikon prikazuje povećanje prihoda koje se u skladu s primjenjenim modelom pripisuju sudjelovanju u jedinstvenom tržištu.

Danas ne prestaje samo rabat za Ujedinjenu Kraljevinu, nego i razlozi zbog kojih je 1984. bila opravdana uspostava mehanizma rabata i u korist drugih država članica:

➤ **Struktura potrošnje EU-a promjenila se:** u 1984. ispravak je bio potreban radi rješavanje specifičnog problema Ujedinjene Kraljevine povezanog s poljoprivredom (otprilike 70 % proračuna EU-a bilo je namijenjeno financiranju samo jedne politike, tj. poljoprivredne politike, a Ujedinjena Kraljevina od nje je ostvarivala manje koristi od drugih). Današnjim proračunom EU-a podupiru se mnoge politike, a nijedna država članica ne nalazi se u jedinstvenom nepovoljnem položaju.

➤ Smanjila se **razlika u blagostanju između država članica koje dobivaju rabat i ostalih država članica**. Za razliku od 1984., kada je BND po glavi stanovnika Ujedinjene Kraljevine iznosio 92 % prosjeka EU-a, u 2018. razina blagostanja u pet država članica koje dobivaju rabate iznosila je 127 % prosjeka u EU-u.

Ured za publikacije
Europske unije

© Europska unija, 2019.

PDF	ISBN 978-92-76-11752-0	doi:10.2761/4055	KV-04-19-616-HR-N
Print	ISBN 978-92-76-11802-2	doi:10.2761/759327	KV-04-19-616-HR-C